

OBSAH

POZNÁMKA K TŘETÍMU ITALSKÉMU VYDÁNÍ	5
ÚVOD	7
PRVNÍ ČÁST PROMĚNY UMĚNÍ	
I. OBRAZ (PŘEDSTAVA) A OBRAZNOST	
1. Formování obrazu	13
2. Obraznost a vnímání	15
3. Vnímání a transakce	16
4. Obraz a význam, forma a struktura	19
II. PRO SYMBOLICKOU ESTETIKU A PROTI NÍ	
1. Obraz a symbol v díle Cassirerově	24
2. Susanne Langerová a virtuálnost uměleckého symbolu	26
3. Charles Morris a sémiotická estetika	27
4. Dvojnáčnost jako estetický činitel	29
5. Obecné a individuální symboly	30
III. HODNOTA VYJADŘOVACÍCH PROSTŘEDKŮ	
1. Nevýhody a překážky symbolických teorií	33
2. Význam techniky v estetickém hodnocení	34
3. Odlišnost jednotlivých umění podle výrazových prostředků	36
4. Potřeba „ztělesnění“ uměleckého zárodku	37
5. „Princip asimilace“, čili umění nesmí zradit svůj výrazový prostředek	40
6. Synestézie a interference v umění	43
IV. ROVNOVÁHA, RYTMUS A PROPORCE	
1. Přibližnost proporčních zákonů	45
2. Nauka o proporcích včera a dnes – příklad perských koberců	48

3. Směřování k asymetrii	50
4. Tajemná „tetraktys“	52
5. Od rytmu k obrazu	53

V. TVORBA, INTERPRETACE A KOMUNIKACE

1. Interpretace v hudbě a v ostatních uměních	55
2. Změny způsobené vnímáním a interpretací	56
3. Vývoj umění nebo jeho „spotřeba“?	58
4. Spotřeba komunikace a problém „lidového umění“	59

DRUHÁ ČÁST

TECHNIKY A POETIKY UMĚLECKÝCH JAZYKŮ

I. VIZUÁLNÍ UMĚNÍ

A. Malířství

1. Odůvodnění názvu „vizuální umění“	65
2. Malířství jako umění barvy	66
3. Chromatický témbriasmus	67
4. Rozklad perspektivní prostorovosti a zpředmětnění obrazu	69
5. Výtvarné motivy („figury“) a pozadí	71
6. Prostorové a barevné změny od fauvistů ke Kandinskému	72
7. Rozdíl mezi malbou abstraktní a konkrétní a význam De Stijlu	74
8. Časový prvek v Klecově umění	76
9. Organičnost abstrakce	77
10. Gesto a skvrna v posledních malířských směrech	80
11. Akční malba a pop-art	81

B. Sochařství

1. Stereognostické a prostorové hodnoty sochařství	82
2. Zobrazování a monumentalita v moderním sochařství	84
3. Calder a kinetické umění	86

C. Architektura a průmyslové výtvarnictví

1. Architektura jako umění vymezující prostor	88
2. Funkčnost proměn v architektuře	90
3. Metrum a rytmus v architektuře	92
4. Proměny prostoru a perspektivy v architektuře	93
5. Pojmy sledu a měřítka	95
6. Hodnota světla jako stavebního materiálu	96
7. Problém „lidové“ a „velké“ architektury	97
8. Architektura a psychologie	98
9. Možnosti spolužití soudobé a staré architektury	100
10. Vztahy mezi architekturou a ostatními vizuálními uměními	101
11. Umění, technika a průmyslová estetika	103

12. Vztah mezi řemeslem, průmyslovým výtvarnictvím a „čistým“ uměním	107
13. Závěry o architektuře	108
II. HUDBA	
1. Symboličnost a pojmovost hudby	111
2. Hudební obraz a mnestický obraz	112
3. Je možné hovořit o „hudební prostorovosti“?	115
4. Interval jako prostorovo-časová syntéza	118
5. Proměny pojmu „souzvuk“	120
6. Temperování a jeho důsledky	120
7. Technické a synestetické vztahy mezi hudbou a malířstvím	122
8. Proměny hudby a hudebního jazyka	125
9. Poslední vývoj současné hudby: od dodekafonie k elektronické hudbě	127
10. Krize po Webernovi a „punktuální“ hudba	128
11. Naděje a úskalí elektronické hudby	129
12. Aleatorní hudba a hudba akce	132
III. DIVADLO	
1. Funkce a hranice divadelního umění	133
2. Tvárné veličiny divadla	134
3. „Divadelní perspektiva“ a její proměny	136
4. Divadlo jako „scénický svět“	139
5. Čínské a alžbětinské divadlo	140
6. Evokační a realistické divadlo	141
7. Jevištní malířství a jeho přízpůsobení divadelnímu jazyku	143
8. Hodnota hlasu v divadle	144
9. Osud melodramatu	145
IV. TANEC	
1. Tělo a gesto jako nástroje umění	148
2. Je přípustný „přepis“ tance?	150
3. Rytmus a „tělesné schéma“	151
4. Estetická hodnota a hodnota hry v tanci a v džezu	152
5. Obrození „čistého tance“	154
6. Eurytmický tanec	156
V. SLOVESNÁ UMĚNÍ	
1. Metaforičnost literárního jazyka	159
2. Jazyk jako prostředek komunikace	161
3. Asyntaktismus v moderní literatuře	163
4. Hermetismus, asyntaktismus a analogismus	164

5. Krize literárního jazyka	166
6. Hovorová a vymyšlená řeč	167
7. Technologický a reklamní jazyk a žargon	169
8. Konkrétní, vizuální a technologická poezie	170
9. Rým, metrum a míra	171
10. Metrické teorie a kantilény	173
11. Zvuk, význam a tónbr v poezii	174
12. Marnost rozlišování mezi prózou a poezií	175

VI. FILM, FOTOGRAFIE A SCIENCE FICTION

1. Film, fotografie a změny zrakového vnímání	178
2. Nový „svět forem“	181
3. Od fotografie k filmu	183
4. Svěbytnost filmových výrazových prostředků	184
5. Důležitost studia psychologie ve filmu	185
6. Filmová skutečnost a neskutečnost	188
7. Funkce hudby ve filmu	190
8. Realistický a abstraktní film	191
9. Filmový a výtvarný jazyk v „uměleckém“ filmu	192
10. Film a televize: estetická nebo jen informační hodnota?	194
11. Význam a problematika science fiction	195

ZÁVĚR	198
-------	-----

POZNÁMKY	201
----------	-----

DOSLOV	261
--------	-----

REJSTRÍK	267
----------	-----